

ΕΤΟΣ 67ον

10 Νοεμβρίου 2019

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 45 (3467)

ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΟΥΣΙΑ

‘Ο ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, σχολιάζοντας τὸν τρόπο μέ τὸν ὄποιο ὁ Θεός παιδαγωγοῦσε τὸν δύστροπο καὶ ἀνυπότακτο Ἰσραηλίτικό πλαό, ἀλλοτε μέ ἀπειλέσ καὶ τιμωρίες καὶ ἄλλοτε μέ πλῆθος εὐεργεσιῶν, παρατηρεῖ: «Κοίταξε πόσον ἡμερότητα καὶ φιλανθρωπία δείχνει ὁ Θεός καθὼντας σέ ἐπίγνωσην τῆς ἀλήθειας καὶ ἐπαναφέροντας αὐτούς πού συνεχῶς ξέφευγαν ἀπό τὴν σωστὴν πορείαν». Καρπός τῆς θείας φιλανθρωπίας ἦταν καὶ ὁ Νόμος πού δόθηκε στὸν Μωϋσῆν· σκοπός του ἦταν νά βοηθήσει τούς Ἰσραηλίτες νά γνωρίσουν καὶ νά συναισθανθοῦν τὴν ἀμαρτωλότητά τους, ὥστε νά είναι ἔτοιμοι νά ύποδεχθοῦν τὸν Χριστό πού θά τους παρεῖχε ἄφεσην καὶ σωτηρία.

«Περιτομή καρδίας ἐν πνεύματι»

Οὕτε ἡ τίρηση τῶν ποιητῶν διατάξεων τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου οὕτε οἱ πολυποίκιλες θυσίες καὶ τελετουργίες, πού ἐκεῖνος ἀπαιτοῦσε, είχαν τὴν δύναμην νά τούς ἐλευθερώσουν ἀπό τὴν ἐνοχή καὶ ἀπό τὴν ἀμαρτία. «‘Οπως ἡ σκιά τοῦ σώματος’, λέει ὁ ἅγιος Μακάριος ὁ Αιγύπτιος, «δέν μπορεῖ νά προσφέρει καμία σωματική ὑπηρεσία, οὕτε δηλαδή νά ἐπιδέσει τραύματα, οὕτε νά προσφέρει τροφή, οὕτε πολὺ περισσότερο νά κόψει δεσμά, ἔτσι καὶ ὁ παλαιός Νόμος, ὡς σκιά τῆς Καινῆς Διαθήκης, δέν μποροῦσε νά ἐλευθερώσει τὴν ἀνθρώπινη καρδιά καὶ νά τῆς ἀφαιρέσει τὰ ρυπαρά ἐνδύματα τῆς ἀμαρτίας». Τό ἴδιο καὶ ἡ σωματική περιτομή, πού ἐπέβαλε ὁ Νόμος, φανέρωνε ὅτι πιλησίαζε ἡ ἀληθινή «περιτομή καρδίας ἐν πνεύματι» (Ρωμ. 2,29), ἡ ἄφεση τῶν ἀμαρτιῶν καὶ ἡ ἐν Χριστῷ ἐλευθερία καὶ σωτηρία.

Αύτά δέν μποροῦσαν ἢ μᾶλλον δέν ἥθελαν νά κατανοήσουν οἱ ιουδαΐζοντες ψευδάδελφοι. Ἐπέμεναν νά θεωροῦν ἀναγκαῖα γιά τὴν σωτηρία τὰ τυπικά ἔργα τοῦ Νόμου, ὅπως τὴν περιτομή καὶ τὴν διάκριση τροφῶν, πού δέν κόστιζαν καὶ τόσο, ὅσο «κόστιζε» ἡ ἐσωτερική ἀληθαγή καὶ ἡ μετατροπή τῆς «πιθίνης καρδιᾶς» σὲ «σάρκινη», δηλαδή ἡ ἀπόκτηση ὑγιοῦς ταπεινοφροσύνης

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Γαλ. β' 16-20)

Σωτηρία ἐν Χριστῷ

Ἄδελφοί, εἰδότες διά τούς δικαιουῖται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σάρξ. Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοί, ἄρα Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος; Μή γένοιτο. Εἰ γὰρ ἀ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνίστημι. Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκὶ, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ νιοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἐμαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.

καί ἀγάπης, καθώς καί ἡ ἀσκηση θεοφιλοῦς νηστείας καί προσευχῆς. Γι' αὐτό ό ἀπόστολος Παῦλος καί στήν πρός Ρωμαίους καί στήν πρός Γαλάτας ἐπίστολή, ὅπως στή σημερινή περικοπή, τονίζει ἐπανειλημμένα διά τούς άνθρωπος δέν δικαιώνεται, δέν σώζεται μέ τά ἔργα τοῦ Νόμου. Σώζεται μέ τήν πίστη στόν Ἰησοῦ Χριστό· μιά πίστη ὅμως, πού ἐκφράζεται μέ τή συνεπή τήρηση τοῦ θείου θειλήματός του, ὅπως Ἐκεῖνος τό φανέρωσε ροτά, ὅχι καταργώντας ἀλλήλα συμπληρώνοντας καί τελειοποιώντας τόν εἰς Αὔτόν παιδαγωγό θεόσδοτο Νόμο. Μέ τήν ἔλευσην τοῦ Χριστοῦ καταργήθηκαν μόνο οι τυπικές διατάξεις τοῦ Νόμου, πού είχαν προτυπωτικό χαρακτήρα, είχαν δολιαδή σκοπό νά προετοιμάσουν τήν ἐν Χριστῷ πνευματική ζωή. Τώρα, πού «παρῆλθεν ἡ σκιά τοῦ Νόμου» ἀφοῦ φανερώθηκε ό προτυπούμενος Χριστός, «ἄν ἐγώ ἐπιδιώκω», πέει ό Παῦλος, νά «ἀναστήσω πάλι αύτές τίς νομικές διατάξεις, τότε ούσιαστικά ἐμφανίζομαι παραβάτης τοῦ Νόμου, προσπαθώντας νά τηρῶ αύτά πού τελικά κατάργησε ό ἔδιος ό Χριστός».

Σύγχρονες ἐθνοφυλετικές ἀγκυρώσεις

Σήμερα στήν Ἐκκλησία προφανῶς ἔχει ξεπερασθεῖ τό θέμα τῆς περιτομῆς, ἀλλήλα μᾶλλον ἀκόμα ύφισταται τό πνεῦμα τῆς «περιτομῆς»· ἐκδήλωση αύτοῦ τοῦ πνεύματος ἀποτελεῖ καί ἡ ὅχι σπάνια ρατσιστική συμπεριφορά ἀπέναντι σέ μεταστραφέντες στήν πίστη ἀπό ἀλλήλη θρησκεία ἢ ἀπό ἀλλήλη ὄμοιογία. Μιά ἀλλοδαπή, ἔξι χρόνια ὀρθόδοξη, ἐξομολογεῖται: «὾ταν πρώτη φορά μετά τή βάπτισή μου ἐκκλησιάστηκα στή νέα ἐνορία μου, σχεδόν κανείς δέν μοῦ εἶπε ἔστω ἔνα τυπικό «Καλωσόρισες». Μέ τό πού ἐμπαινα στόν Ναό, ὅλοι μέ κάρφωναν μέ τό βλέμμα τους καί μετά μουρμούριζαν: Ξένη είναι! Τά χρόνια πού εζησα στήν Ἐλλάδα πρίν ἀπό τή μεταστροφή μου, τό γεγονός πώς ἦμουν ξένη δέν ἐνόχλησε κανέναν. Τώρα ὅμως, μετά τήν είσοδό μου στήν Ἐκκλησία

Μετάφραση της Ἀποστολικῆς περικοπῆς

Ἄδελφοί, γνωρίζομεν ὅτι ὁ ἀνθρωπος δέν δικαιώνεται ἀπό τά ἔργα τοῦ νόμου ἀλλά διά τῆς πίστεως εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐπιστέψαμε καὶ ἐμεῖς εἰς τὸν Χριστόν Ἰησοῦν, διά νά δικαιωθοῦμε διά τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστόν καὶ ὅχι ἀπό τά ἔργα τοῦ νόμου, διότι ἀπό τά ἔργα τοῦ νόμου κανεὶς ἀνθρωπος δέν θά δικαιωθῇ. Ἄλλ' ἐάν ἐμεῖς πού ἔζηπτίσαμε νά δικαιωθοῦμε διά τοῦ Χριστοῦ, εὐρεθήκαμε καὶ ἐμεῖς ἀμαρτωλοί, ἄραγε ὁ Χριστός ἔξυπερτεῖ τὴν ἀμαρτίαν; Μή γένοιτο! Έάν ὅμως οἰκοδομῷ πάλιν, ἐκεῖνα πού ἔγκρέμισα, ἀποδεικνύω τὸν ἑαυτόν μου παραβάτην. Διότι ἐγώ διά τοῦ νόμου ἐπέθανα ώς πρός τὸν νόμον, διά νά ζήσω ώς πρός τὸν Θεόν. "Ἐχω σταυρωθῆ μαζί μέ τὸν Χριστόν. Δέν ζῶ πλέον ἐγώ, ἀλλά ζῆ μέσα μου ὁ Χριστός, τὴν ζωὴν δέ τίν ὅποιαν τώρα ζῶ εἰς τὸ σῶμα, τίν ζῶ μέ πίστιν εἰς τὸν Υἱόν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος μέ ἀγάπησε καὶ παρέδωκε τὸν ἑαυτόν του πρός χάριν μου.

(Ἐκ τῆς μεταφράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης τῶν ἀειμνήστων καθηγ. Β. Βέλλη, Ἀρχιμ. Εὐ. Αντωνιάδου, Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, Γερ. Κονιδάρη, Ἐκδ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ)

ἄρχισαν νά μοῦ συμπεριφέρονται πέντε καὶ μόνις εῖχα καταφθάσει. Τελικά μοῦ δίνουν τὴν ἐντύπωση ὅτι πιστεύουν, πώς ἂν δέν ἔχεις γεννηθεῖ Ἐλληνας, δέν μπορεῖς νά είσαι ὁρθόδοξος».

Ἐκτός ὅμως ἀπό ἔθνοφυλακτικές ἀγκυλώσεις καὶ προσκολλήσεις σε ἔξωτερικούς τύπους, ὑπάρχει στό ἄλλο ἄκρο ἡ μερίδα ἐκείνων πού καυχῶνται ὅτι δέν ἀκολουθοῦν θροσκευτικές τυπικότητες, ἀλλά πιστεύουν –ὅπως πένε– μέ τὸν τρόπο τους. Αύτοί σχετικοποιοῦν συνήθως τὴν ἀξία τῆς τακτικῆς συμμετοχῆς στὴ λατρεία ἢ τῆς τήρησης τῆς νηστείας· ἔτσι καταλήγουν σε μιά ἐπίσης δικῆς τους ἔμπνευσης «θροσκεία τῆς περιτομῆς», μέ τό νά περικόπτουν τούς ούσιωδεις τρόπους ἐκκλησιαστικῆς ἀσκησης καὶ διατροφῆς.

‘Απορριπτέες «ἐθελοθροσκεῖς»

Ποιά ὅμως μητέρα παύει νά ταΐζει καθημερινά τὸ παιδί της, γιά νά καμαρώσει ὅτι τό ἀνατρέφει μέ τὸν τρόπο της; Παρόμοια, πῶς μπορεῖ κάποιος νά καυχηθεῖ, ὅπως ὁ Ἀπόστολος, ὅτι «ζῆ ἐν ἐμοί Χριστός», ἂν θυμᾶται νά πειτουργηθεῖ μόνο Χριστούγεννα καὶ Πάσχα; Ἅραγε ὅταν ὁ Χριστός ἔλεγε «ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοί μένει κάγω ἐν αὐτῷ» ἐννοοῦσε «δίς τοῦ ἐνιαυτοῦ»; Ἐξάλλου πῶς μπορεῖ κάποιος νά «συσταυρώθει» μέ τὸν Χριστό, ὅπως ὁ Παῦλος, ἂν ἀπορρίψει τὸ χριστοποιό ἀσκητικό πρόγραμμα τῆς Ἐκκλησίας; Ἅραγε ὅταν ὁ Ἀπόστολος ἔλεγε «ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλιαγωγῶ», μήπως ἐννοοῦσε ὅτι ἀπλῶς περιόριζε τὴν κατάκριση καὶ τὸ κουτσομπολίο ἐλέγχοντας μόνο τὰ «ἔξερχόμενα» ἐκ τοῦ στόματος, καὶ ἀπό τὴν ἄλλην ἀφονε ἐλεύθερα τὰ «εἰσερχόμενα» περιφρονῶντας τὴν νηστεία;

10 Νοεμβρίου 2019: KYPIAKH Η' ΛΟΥΚΑ
 'Ολυμπᾶ, Τερτίου κ.λπ. ἐκ τῶν 70 (α' ai.). Ὁρέστου μάρτυρος τοῦ Τυανέως († 304).
 'Αρσενίου ὁσίου τοῦ Καππαδόκου († 1924).
 Ἦχος: δ' – Ἐωθινόν: Ι' – Ἀπόστολος: Γαλ. β' 16-20 – Εὐαγγέλιον: Ακ. ι' 25-37.
 Η ΕΠΟΜΕΝΗ KYPIAKH: 17 Νοεμβρίου, Θ' Λουκᾶ.
 Ἀπόστολος: Γαλ. ζ' 11-18 – Εὐαγγέλιον: Ακ. ιβ' 16-21.

Τελικά καί τά δύο ἄκρα, καί αύτοί πού ἔμεναν προσκολλημένοι στό γράμμα καί στούς ἔξωτερικούς τύπους τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, ἀλλά καί ὅσοι σήμερα ύποτιμοῦν ὡς «τύπους» καί «ὑποκρισίες» τίν τήρηση τῆς νοστείας καί τίν τακτική συμμετοχή στή θεία Λειτουργία, ἀκολουθοῦν –γιά νά χρησιμοποιήσουμε παύλεια ὄροιογία– «ἔθελοιθρησκεῖες», δηλαδή θρησκεῖες δικῆς τους ἀρέσκειας καί ἐπινόστης, καρπούς ἐγωιστικοῦ φρονήματος. "Ομως, ὅποιος καθλιεργεῖ τέτοιες τάσεις θρησκευτικοῦ αὐτοσχεδιασμοῦ, δέν μπορεῖ ποτέ νά κάνει χώρο γιά νά δεχθεῖ αὐθεντικό τόν ἐκκλησιαστικό τρόπο ζωῆς, πού θεμελίωσε ὁ Χριστός καί μᾶς παρέδωσαν ἀναθλιούστοι οἱ ἄγιοι Ἀπόστολοι καί οἱ διάδοχοί τους ἄγιοι Πατέρες.

'Αρχιμ. Β. Λ.

ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

**Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ιεραποστολῆς
 τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος**

Τό Σεμινάριο ξεκίνησε τό Σάββατο 19 Οκτωβρίου ἐ.ἔ. Εἶναι άνοικτό καί ἀπροϋπόθετο γιά ὅσους ἔνδιαφέρονται νά τό παρακολουθήσουν.

Διδάσκονται τά ἀκόλουθα μαθήματα:

- Σύγχρονη Ιεραποστολή • Κανονικό Δίκαιο Ιεραποστολῆς
- Τριτοκοσμική Κοινωνιολογία • Θεολογία Ιεραποστολῆς
- Ιεραποστολική Ἅγιολογία • Στοιχεία Τροπικῆς Νοσολογίας
- Ἀφρικανική Ἐθνολογία • Ιεραποστολική Πρακτική καί Μεθοδολογία.

• **Πληροφορίες στά τηλέφωνα: 210 7272313-315-316.**

ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ «ΦΩΝΗΣ KYPIOΥ»: Κάθε Σάββατο καί ὥρα 6.00 μ.μ. γίνεται τό κήρυγμα τῆς «Φωνῆς Κυρίου», στόν Ι. Ναό Ἅγιας Ειρήνης (δόδ. Αἰόλου) Ἀθήνα. Προγεγέται ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἐσοπεινοῦ.

«ΦΩΝΗ KYPIOΥ», ἐβδομαδιαῖο φύλλο ὁρθοδόξου πίστεως καί ζωῆς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Ἰασίου 1, 115 21 Ἀθήνα. Ἐκδότης - Διευθυντής· Μητροπολίτης Φαναρίου Ἀγαθάγγελος. Σύνταξη, τηλ. 210.7272.331. Διεκπεραίωση, τηλ. 210.7272.388. Υπό τῶν ἵερῶν ναῶν διανέμεται δωρεάν. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

‘Η «ΦΩΝΗ KYPIOΥ» σ’ δύο τόν κόσμο μέσω Διαδικτύου: www.apostoliki-diakonia.gr